

OGLAŠAJTE V
NAJBOLJŠEM
SLOVENSKEM
CASOPISU V OHIU

★
Izvršujemo vsakovrstne
tiskovine

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

EN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN
THE BEST
SLOVENE NEWSPAPER
OF OHIO

★
Commercial Printing of
All Kinds

STEVILKA (NUMBER) 189

CLEVELAND, OHIO, TUESDAY (TOREK), SEPTEMBER 27, 1949

NOVI GROBOVI

MARY STRUKEL

Po dolgotrajni bolezni je včeraj zjutraj umrla Mary Strukel, rojena Zalokar. Stara je bila 59 let in je stanovala na 6911 Hec-ker Ave. Doma je bila iz vasi Ločna pri Novem mestu, odkoder je prišla v Ameriko pred 40 leti. Bila je članica društva Car-niola Hive št. 493 TM.

Tukaj zapuška soproga Mar-tina, tri sinove: Martin, Joseph in William, hčer Mary, dve se-stri: Mrs. Lojza Skerl in Mrs. Anna Zivic, v Kanadi brata An-tona in v starem kraju dva brata: Franka in Josipa. Pogreb se vrši v četrtek popoldne ob 1. uri iz Zakrajškovega pogrebne-ga zavoda na Highland Park pokopališče.

JOSEPH SADAR

Kakor smo včeraj poročali, je po dolgotrajni bolezni umrl v Huron Rd. bolnišnici Joseph Sadar st., star 62 let. Stanoval je na 19512 Cherokee Ave. Do-ma je bil iz Smihela pri Žužem-berku, kjer zapuška sestro Rose. V Ameriko je prišel pred 44 le-ti. Bil je član društva Ribnica št. 12 SDZ.

Tukaj zapuška soprogo Mar-garet, rojeno Zbacnik, doma iz vasi Topol, fara Bloke pri No-vi vasi, tri sinove: Joseph ml., Edward in Ladislav, hčer Mrs. Margaret Hughes, 9 vnukov, brata Andrew in več sorodni-kov. Pogreb se vrši v sredo zju-traj ob 8:45 uri iz pogrebne-ga zavoda Joseph Zele in sinovi, 458 E. 152 St., v cerkev Our Lady of Perpetual Help na Off Rd. ob 9:30 uri in nato na po-kopališče Calvary.

GEORGE PAULL

V mestni bolnišnici je umrl po dolgotrajni bolezni George Paull, star 63 let. Stanoval je na 15321 Waterloo Rd. Doma je bil iz Ilaca Srem na Hrvatskem, kjer zapuška sestro, od katere je zadnjič slišal leta 1939. Tukaj je bival 30 let in je delal pri New York Central železnici zad-njih 20 let.

Tukaj nima sorodnikov. Za pogreb bo skrbel njegov prijatelj Dan Yovich, ki vodi Water-loo Super Market na istem na-slovu. Pogreb se vrši v četrtek popoldne ob 1. uri iz pogrebne-ga zavoda Joseph Zele in sinovi, 458 E. 152 St.

MARY STRAUSS

Danes zjutraj ob 2:15 uri je preminila Mrs. Mary Strauss, stara 58 let, in sicer na domu svoje hčere Mrs. Mary Pika na 1028 E. 169 St. Pogreb oskrbu-je Grdinov pogrebni zavod. Po-žrebosti se bo poročalo jutri.

V zadnje slovo

Članstvo društva Ribnica št. 12 SDZ je prošeno, da se po možnosti poslovi od pokojnega člana Josepha Sadar, katerega truplo leži na mrtvaškem odru v Želetovnem pogrebem zavodu, 458 E. 152 St.

V staro domovino

V staro domovino je odpoto-val Mr. Charles Susa, 1560 Cler-mont Rd. Šel je na obisk k se-stri v Storje pri Sežani. Dobil je dovoljenje tudi za obisk Trsta in okolice ter se bo vrnil okrog 29. novembra.

ANGLEŠKI ZUNANJI MINISTER PRAVI, DA SOVJETSKA ZVEZA OVIRA KONTROLO A-ENERGIJE

Sovjetski predlog za mirovni pakt petih sil postavljen na dnevi red

NEW YORK, 26. sept.—Angleški zunanji minister Ernest Bevin je danes na Generalni skupščini Z. N. napadel Sovjetsko zvezo, češ da ovira mednarodno kontrolo atom-ske energije.

Poseben odbor Združenih na-rodov pa je glasoval, da se so-vjetski predlog za sklenitev mi-rovnega sporazuma med veliki-mi silami postavi na dnevni red Četrtega zasedanja Generalne skupščine. Sovjetski predlog je bil odobren, ko je zunanji mi-nister Višinski izjavil, da nihče ne more ugovarjati proti predlogu za sklenitev sporazuma med Ze-dinjenimi državami, Anglijo, So-vjetsko zvezo, Francijo in Kitaj-sko.

Angleški zunanji minister Be-vin je na zasedanju Generalne skupščine izjavil, da Anglija želi prepoved uporabe atomskega orožja, da pa bi se moralo pred tem ustanoviti učinkovito med-narodno kontrolo. V zvezi s tem je Bevin napadel Sovjetsko zvezo, češ da je ovirala sporazum gle-de takšne kontrole. Rekel je, da je Anglija pripravljena na pogo-vore s Sovjetsko zvezo, da pa se mora prepričati, če je Sovjetska zveza res iskrena.

Bevin je posebno napadel Višinskijev govor rekoč, da ta go-vor, ki se je začel z ostrimi na-padi na zapadne sile, zaključil pa z apelom za mir, ne prispeva stvari miru.

Bevin se zavzema za
Jugoslavijo

Med ostalim je Bevin v svo-jem napadu na Sovjetsko zvezo izjavil, da bi bil srečen, če bi ve-del, da bi Sovjetska zveza spre-jela svoj lastni mirovni predlog Združenim narodom s tem, da bi umaknila svoje grožnje, ki jih vsebuje njena nota Jugoslaviji.

O ostalih vprašanjih je angleški zunanji minister izjavil, da Anglija priporoča Grčiji uredi-tev njenega spora s sosednimi državami v pomirjevalnem du-hu. S tem je očitno mislil na izjave grške vlade, da bo uk-a-zala četam, naj gerilce prega-njajo na albanskem ozemlju. Da-lje je Bevin priporočil ureditev vprašanja bivših italijanskih ko-lonij. Libija naj bi bila neod-visna muslimanska država, Abe-sinija naj bi dobila del Eritreje, dočim bi Italija imela poverjeni-stvo nad Somalijo. Kar se tiče spora v Berlinu, je Bevin izja-vil, da ni bil rešen v polno za-dovoljstvo Anglije. V zvezi z razvojem dogodkov na Kitaj-skem pa je poudaril, da bo nje-gova vlada "budno motrila na te dogodke."

Austin napadel
sovjetske predloge

Sovjetski predlog za pakt med velikimi silami za učvrstitev mi-ru je napadel tudi ameriški de-legate Warren Austin, ki je iz-javil, da je ta predlog sicer bil podan v obliki oljne veje, ki ima vse polno strupenih bodic. Pristavil je, da sovjetska reso-lucija vsebuje resne obtožbe, da pa so Zedinjene države kljub te-mu pripravljene, da o njej de-batirajo.

PROFESOR SE USTRELIL,
KO JE SLIŠAL, DA
IMA RUSIJA A-BOMBO

ARCADIA, Cal., 26. sept.—Oče nekega mladega pro-fesorja je danes izjavil, da je njegov sin ustrelil svoje-ga sestanovca in zatem storil samomor, ker se je bal, da bi Rusi uporabili svoje atomske bombe.

Trupli profesorja Walterja H. Griffitha, starega 35 let, in njegovega sestanov-calca študenta Donald Ot-ta Magnesona, starega 23 let, so našli včeraj.

Soglasno z izjavami oče-ta je profesor "bil zelo po-trt in je zgubil ves pogum, ko je predsednik Truman v petek naznanil, da Sovjet-ska zveza ima atomsko bombo."

Starejši Griffith je pri-stavil, da on ne ve za no-ben drugi vzrok, vsled ka-tere-ga bi se sin odločil, da ustreli svojega tovariša in si nato sam konča življe-nje.

Dva moška napadla Antona Grdino in mu pobrala čeke

Dva neznana moška sta snoči v vohodu Union Commerce Build-ing na Chester Ave. napadla 75 let starega voditelja katoliških ameriških Slovencev, Anton Gr-dino, ga hudo pretepla in mu vzela za \$207,000 čekov, katere pa ne moreta vnovčiti.

Grdina je časnikarskim poro-čevalcem povedal, da je parkal svoj avto pred poslopijem ban-ke in pravkar stopil skozi vrata, ko sta mu nenadoma dva moška vrgla čez glavo kos plat-na, ga pograbila za vrat, mu zvi-la roko in ga štirikrat udarila po glavi. Ko sta mu vzela kožno torbo, v kateri so se nahajali čeki, sta ga napadalec spustila, toda eden od njih ga je še par-krat udaril, ko je ležal na podu.

Mr. Grdina, ki je predsednik North American banke, je dalje povedal, da je takoj po napadu vstal, začel preganjati napadal-ca po ulici in mimoidoče pešce posvaril, naj ju ustavijo. Toda nihče se ni zganil in moška sta ušla v črnem sedanu, ki ju je čakal v bližini 12. ceste. Hotel si je zapomniti številko licence, to-da ker mu je kri zalila oči, ni mogel številka videti.

Kot je izjavil detektiv Rich-ard W. Daly, je bil priča napadu neki mladi marinec, ki je natan-čno opisal oba napadalca.

Mr. Grdino so takoj odpeljali v Charity bolnišnico, kjer so mu obvezali rane. Kar se pa samih čekov tiče, je Mr. Grdina rekel, da napadalec ne bosta imela no-bene koristi, ker jih ne moreta vnovčiti.

Pismo iz stare domovine

Mr. Steve F. Pirnat sporoča, da ima v svoji pisarni na 6516 St. Clair Ave., pismo od Vere Perko, učiteljice v Smarju. Sap, ki je hči pok. Jožefa Perko, uradnika sodišča v Novem me-stu, ter je namenjeno za sorod-nike Perko iz Ambrusa. Če sa-mi to čitajo, ali pa če kdo ve za nje, je prošeno, da sporoči Mr. Pirnatu.

Prestala operacija

V Doctor's bolnišnici je sre-čno prestala operacijo Mrs. Chri-stine Maizel iz Chardon Rd., Willoughby, O. Želimo ji sko-rajšnje popolno okrevanje!

Kardelj ostro napadel Sovjetsko zvezo na zasedanju Generalne skupščine Z.N.

Katoliški veteran na-padel Ruse, ker ima-jo atomsko bombo

Katoličani naj molijo
Mater božjo Fatimsko, da
spreobrne Rusijo in
jo vrne civilizaciji

NEW YORK, 25. sept.—Zvez-ni poveljnik organizacije Cath-olic War Veterans Nicholas Wa-gener je včeraj trpko napadel Rusijo v zvezi z atomsko bombo.

Wagener je rekel, da eksplo-zija atomske bombe v Sovjetski zvezi se bolj poudarja zavest, da "jo bodo Sovjeti s svojo orijen-talno miselnostjo in daleč nižjim procenjenjem vrednosti člove-škega življenja slej ko prej vrgli na nas."

Vrli poveljnik je tudi opozo-ril, da se Rusija ne bi obotavljala uporabiti "proti nam tudi bakteriološko orožje" in sveto-val, naj Zedinjene države za "sa-moobrambo" nadaljuje s pro-dukcijo tega orožja.

Vodja katoliških veteranov je tudi izrazil nezaupanje v pomoč, ki bi jo Zedinjenim državam nu-dile druge države.

"Če bo prišlo do dejanske voj-ne, bomo morali streljati sami, ker ni nobene druge čežle, na katero bi lahko računali," je iz-javil Wagener in takoj zatem resno apeliral na katoličane, naj "molijo Mater božjo Fatimsko, da spreobrne Rusijo, da bi tam zopet vladalo krščansko spošto-vanje za človeško življenje."

Poveljnik je dalje podal izjave v zvezi z nasiljem, ki so ga med ostalim tudi člani organizacije katoliških veteranov izvršili proti udeležnikom Robesonove-ga koncerta v Peekskillu. Wa-gener ni omenil samega mesta, pač pa je rekel, da bodo katoliški veterani še vnaprej piketi-rali komuniste, "da zaščitijo naš amerikanizem." Pristavil je, da se katoliškim veteranom to sicer ne dopade, da pa je to moralno, "če je naša stvar moralna."

Bojeviti katoliški vodja je omenil tudi zadevo zagrebskega nadškofa Stepinca, ki je bil v Jugoslaviji obsojen v zapor za-radi kolaboracije s hrvaškimi ustaši. Rekel je, da se bliža tret-ja obletnica, odkar Stepinac se-di v ječi in da bo on osebno šel v Državni oddelek in predložil petico, da se stori vse, kar je mogoče za osvoboditev prevzi-šenega nadškofa.

Zalostna vest

Mrs. Antonia Ipavec iz 20701 S. Lake Shore Blvd. je prejela iz rodne vasi Bač pri Knežaku tužno vest, da je tam umrla ljubljena mati Antonia Slavec, v starosti 82 let. Poleg nje za-puška tu hčer Mrs. Margaret Ostroška in sina Franka Slavec, v stari domovini pa tri hčere in dva sina. Bodi pokojnici lah-ka domača družina.

Seja čitalničarjev

Članstvo čitalnice Slov. del. do-ma na Waterloo Rd. se opozar-ja, da se vrši jutri zvečer ob osmih važna seja v navadnih prostorih. Dolžnost čitateljev je, da se redno udeležujejo sej in si izposojuje knjige iz zaloge čitalnice.

FLUSHING, N. Y., 26. sept.—Jugoslovanski zunanji minister Edvard Kardelj je danes na zasedanju Generalne skupščine Združenih narodov ostro napadel Sovjetsko zve-zo, katero je opozoril, da bi morala končati svoj spor z jugoslovansko vlado, če res iskreno želi mir.

Kardelj je izjavil, da Jugosla-vija odobrava predloge sovjet-skega zunanjega ministra An-dreja Višinskega za sporazum petih velikih sil v cilju jačanja miru. Toda pristavil je, da bi takšen sporazum ne smel biti omejen samo na velike sile, pač pa odprt vsem državam, ki ga želijo, ker da vse sile, tako veli-ke kot male, imajo enak delež zastavljen v mir.

Ceprav je jugoslovanski zuna-nji minister ponudil mir Sovjet-ski zvezi, je vseeno izjavil, da njegova vlada smatra spor s So-vjetsko zvezo za zelo stalen vir vojne.

"Nihče ne more obmetavati neko vlado z grožnjami samo za-radi tega, ker slednja zahteva večjo mero demokracije in ena-kopravnosti v odnosih med dr-žavami ter istočasno govoriti o nevmesavanju v notranje zadeve ostalih držav in obsojati upora-bo vojnih groženj za poravnavo mednarodnih sporov," je rekel Kardelj.

Kardelj je obtožil Sovjetsko zvezo, da so njena dejanja v protislovju z njenimi izjavami. "Imam v mislih nekatere pro-ti-demokratske navade vlade Sovjetske zveze napram Federa-tivni ljudski republiki Jugosla-viji. Zadnje čase so te navade iz-zvale dosti razlag v svetovnem javnem mnenju.

"Nihče ne more govoriti o ne-vmesavanju v notranje zadeve drugih držav, medtem ko zasle-duje politiko, kot je politika, ki jo sedaj vodi vlada Sovjetske zveze napram vladi ene neodvis-ne države — Jugoslavije. Nihče ne more izpovedovati miroljub-ne namene, medtem ko obmetu-je Jugoslavijo z grožnjami, ka-kor jo to obmetuje vlada So-vjetske zveze."

Kardelj je v svojem govoru dal jasno vedeti, da Jugoslavija ne pripada nobenemu bloku sil.

Kardelj je v svojem govoru dal jasno vedeti, da Jugoslavija ne pripada nobenemu bloku sil.

Kardelj je v svojem govoru dal jasno vedeti, da Jugoslavija ne pripada nobenemu bloku sil.

Ustrelil očeta, ki je bil nizkoten napram materi

SCITUATE, Mass., 26. sept.—Francis E. Whorth, star 15 let, je danes priznal, da je ustre-lil svojega očeta, da pa to sma-tra za "dobro delo."

Whorth je bil aretiran v sobo-to. Rekel je, da je bil njegov oče tako nizkoten napram nje-mu, materi in ostalim v družini, da je umor smatral za edini iz-hod.

Policija je izjavila, da je mla-denič ustrelil očeta, ko je ležal na postelji. Za očeta so sosedje izjavili, da je delal le od časa do časa, bil znan kot pijanec, ki je pretepal svojo ženo in ostale člane družine, ter bil nekaj časa v neki umobolnici.

Sosedje so takoj priskočili v obrambo mladega morilca. Ne-ki odvetnik je izjavil, da bo do svojega zadnjega centa branil Whortha.

Obraznava proti mladeniču, ki je obtožen za umor, se bo začela jutri.

Glasilo Vatikana je za prepoved atomskega orožja

RIM, 25. sept. — Včerajšnje popularno glasilo Vatikana "Os-servatore Romano" je danes v članku izjavilo, da je strah pred tretjo svetovno vojno razumen, ako se ne bo prepovedalo upo-rabo strašnega in nečloveškega orožja — atomske bombe.

Članek je prvi komentar vati-kanskega časopisa v zvezi s Trumanovim naznanilom. Med ostalim časopis pravi, da se je tek-movanje v atomskem oboro-ževanju začelo resno. To je tek-movanje, kdo bo hitrejši.

Časopis je pozval tako Zedi-njene države kot Sovjetsko zve-zo, naj zavrzeta uporabo atom-ske bombe, ki da je postavila človeštvo na rob samomora. V članku je rečeno, da "stranke v konfliktu sedaj imajo usodo gladijatorja, ki je smrtno ran-jen zaklal svojega rasprotni-ka in potem padel mrtev na nje-govo truplo."

Panika zajela prebivalce pri Vatikanu

RIM, 24. sept.—Eden od naj-bolj čudnih učinkov Trumano-vega naznanila o atomski bombi Sovjetske zveze je bil, da so se naenkrat v okrožju Vatikana pojavili oglasi, s katerimi lastniki nudijo naprodaj svoja poslopja in stanovanjske hiše. Toda odzivov na te oglase, če-prav so cene dosti nižje kot pred Trumanovim naznanilom, sploh ni.

Okolišni prebivalci verujejo, da bo prva to okrožje z Vatika-nom prava tarča ruskih atom-skih bomb in se ga zato izogib-ljejo.

Komunistični časopis "Unita" pa medtem piše, da bo nemara Trumanovo naznanilo spravilo "zavojevalne kroge v Zedinjenih državah k pameti." V svojem komentarju je "Unita" poudari-la, da so ti "zavojevalni krogi", katere je zasledila njihova last-na propaganda, oslonili svojo politiko na prepričanju o atom-ski tajnosti.

FRANCJO BO ZAJEL VAL STAVK

PARIZ, 22. sept. — Glavni tajnik ne-komunistične delavske unije Alfred Bouzanquet je da-nes izjavil, da bo prihodnji me-sec val stavk zajel Francijo, če bodo plače ostale zamrznjene, medtem ko so cene svobodne.

Bouzanquet je ameriškim čas-nikarjem izjavil, da se bo nje-gova unija priključila tudi ko-munistom, če bo razveljavlje-nje franka povzročilo inflacijo.

DRUŽINA 9 ČLANOV STORILA SAMOMOR

OSAKA, Japonska, 26. sept.—Japonska policija je danes spo-ročila, da je cela ena družina de-vetih bratov in ene sestre storila samomor, ker je najstarejši brat izgubil delo.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
8231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO

HENDERSON 5311-12

Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROCNINI)
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev) 5.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

K IZJAVI DVEH BEGUNCEV-IZOBRAZENECV

V današnji E. smo objavili izjavo dveh beguncev-izobrazencev, ki je v nekakšni zvezi z našim člankom "Dokaze želimo, gospodje . . .", objavljenim v E. dne 21. septembra. Begunca sta seveda presneto slabo poučena o našem stališču v zvezi z vprašanjem beguncev-izobrazencev. To stališče smo pojasnili v odgovoru na članek odvetnika Wm. J. Kennicka, v katerem smo med ostalim poudarili, da je o beguncih-izobrazencih težko podati določeno mnenje, ko to vprašanje jemljemo na splošno. Toda pri posameznih primerih, ko gre za kakšnega "izobraženca", bi lahko stoodstotno sigurno povedali, kakšen bi bil njegov delež pri našem (ameriško-slovenskem) "povišanju na kulturnem in gospodarskem polju za 100 let v bodoče," kakor je to lepo povedal Mr. Kennick.

Takšen primer begunca-izobraženca je med ostalim dr. Slobodan Drašković, za katerega sicer begunca-izobraženca pravita, da ima "s slovensko kulturo kaj malo opraviti," toda ne pojasnita, čemu ta Srb nastopa kot priča pred senatnim pododborom v izključno slovensko-kulturni zadevi, kot je na primer pričanje proti slovenskemu časopisu Enakopravnost? Saj smo končno tudi sami v našem članku "Dokaze želimo, gospodje . . ." poudarili, da ta dr. Drašković menda niti ne čita Enakopravnosti, potem takem ne more vedeti, kaj in kako Enakopravnost piše! Begunca-izobraženca se seveda ne zanimata za "svetovno nazorske smeri" E., menimo pa, da bi se morala zanimati vsaj za zadeve, ki so stvar poštenja in ki škodujejo vsem beguncem, posebno pa izobrazencem. Ne zato, ker jim mi želimo škodovati, pač pa zato, ker po takšnih žalostnih skušnjah kot je s tem dr. Draškovičem, pred njim pa še z drugimi begunci-izobrazenci, menda nihče ne more od naših ljudi ali pa naprednih časopisov zahtevati, da zagovarjajo stvar beguncev, ne da bi vedeli s kom imajo pri posameznih primerih opravka.

Kar se tiče podatkov o dr. Draškoviču, ki jih dva begunca-izobraženca omenjata v svoji izjavi, lahko k temu pristavimo, da v verodostojnost teh podatkov lahko tudi dvomimo, ne moremo pa dvomiti v dejstvo, da je po svojem prihodu ta mož neupravičeno, brez vsake dokumentacije in z nedvomno sovražnim namenom pričal proti našemu listu.

Kar se tiče podatkov, ki jih sebi v prid omenjata oba slovenska begunca-izobraženca, posebno ko pravita, da sta z ostalimi zavednimi Slovenci nadaljevala borbo proti okupatorju vse do spomladi oziroma pozne jeseni 1944, lahko približemo dejstvo, da smo presneto malo slišali o kakšnih takšnih borbah, ki bi jih proti okupatorju vodili "narodno zavedni Slovenci" ločeno od Osvobodilne fronte, katera je, kot je to zgodovinsko potrjeno, bila od strani samih zapadnih zaveznikov priznana kot zaveznica. Sam Churchill in naš pokojni predsednik Roosevelt sta podprla Tita prav zato, ker ni bilo nobenih znakov o nekakšnem mihajlovičevskem odporu proti okupatorju, pač pa celo ravno naobeto—bilo je dokazov o kolaboraciji z okupatorjem s strani elementov, ki se danes predstavljajo za "prijatelje Amerike," "narodno zavedne Slovence," itd. Seveda, gg. dr. Kalan in prof. Lipovec podajata to in podobne izjave v polnem soglasju s srbskim rekom "vsak eigan svojega konja hvali," toda že samo dejstvo, da poudarjata svojo odločnost, da bosta tudi v svobodni Ameriki delala za "osvoboditev naroda izpod komunističnega nasilja," nam potrjuje, kam prav za prav spadata.

Obema, g. dr. Kalanu in g. prof. Lipovcu, lahko povemo, da je velik del ameriških Slovencev, ki se nikakor ne strinja s propagandnimi frazami o "tihih stanovcih," kateregakoli pokopališča v zasluženi domovini." Na takšne fraze smo že vajeni. To spada v propagando in nedvomno nima nobene zveze z našim člankom in zadevo dr. Draškoviča.

Znano je, da je veliko število poštenih slovenskih intelektualcev, ki nikakor niso komunisti, kljub temu pa so sodelovali z Osvobodilno fronto, mnogi od njih so padli za svobodo slovenskega naroda, ostali pa nadaljujejo nemoteno svoje delo za boljšo bodočnost slovenskega in na splošno jugoslovanskih ljudstev. Dejstvo je, da so mnogi znani pisatelji, profesorji, inženirji itd., ostali doma, ker so se menda zavedali odgovornosti napram svojemu narodu. Mala peščica intelektualcev je seveda odšla v begunstvo ali pa se ni hotela vrniti. To je stvar vsakega posa-

UREDNIKOVA POŠTA

IZJAVA DVEH BEGUNCEV IZOBRAZENECV

Spoštovani gospod urednik,

Podpisana KALAN Zdravko (doktor prava in bivši odvetnik v Celju) in LIPOVEC Vinko (bivši profesor I. državne realne gimnazije), slovenska izobražena begunca, ki naju je sprejel pod svojo streho Mr. W. J. Kennick, se nočeva vmešavati v Vaš spor z Ameriško Domovino glede politične in svetovno nazorske smeri lista, ki ga Vi izdajate, čutiva pa za svojo dolžnost tako do najinega dobrotnika g. odvetnika W. J. Kennicka kot tudi do najinih sotrpinov, slovenskih izobražencev-beguncev, da v zvezi z Vašim člankom "Dokaze želimo, gospodje," objavljenim v številu 185 z dne 21. t. m., ugotoviva sledeče:

1.) Dr. DRAŠKOVIČ Slobodan je Srb in ima s slovensko kulturo kaj malo opraviti. Kot tajnik Srbskega kluba v Beogradu je bil soudeležen pri organizaciji državnega udara v marcu 1941, ki je napravil konec pronacistični politiki kneza Pavla. Ko je prišlo do vojne, se je kot jugoslovanski rezervni oficir boril proti nemškimi napadalcem, prišel v vojno ujetništvo, iz katerega ga je osvobodila ameriška vojska. Z imenovanjem, ki je znana osebnost med srbsko emigracijo, sva se razgovarjala pozimi leta 1945-46 v Münchenu in pozna "dobre razloge," radi katerih se ni maral vrniti domov. Ni pa on bežal iz Jugoslavije, kot bi mogel misliti kak čilec Vašega članka.

2.) Da bi ne mogel kdo Mr. W. J. Kennicku očitati, da podpira in se zavzema za "temačne karakterje," ki so prišli v Ameriko z namenom, da "neutemeljeno natolcujejo in preiskujejo ne-ameriško aktivnost slovenskih priseljencev, njihovih časopisov in organizacij," navajava kratko "dobre razloge," iz katerih se nisva marala vrniti v domovino, ne pa iz nje bežala.

Oba sva bila že v predvojni Jugoslaviji nasprotnika vsake diktature, tako rjave, rdeče kot črne in sva se kot jugoslovanska rezervna oficirja leta 1941 borila proti Nemcem. Ko so Nemci zasedli našo domovino in naju je Gestapo hoteli aretirati, nama je uspelo ulti in najti začasno zavetje v po Italijanih zase-

meznika. Toda z naše strani lahko še enkrat poudarimo, da zaradi žalostnih skušnj, ki smo jih imeli z nekaterimi begunci-izobrazenci, nihče ne more od nas zahtevati, da slepo verujemo v vse, kar je rečeno ali pa napisano. Nihče od nas ne more pričakovati, da bi se celo zavzemali za elemente, ki nas gonijo po sodnijah, nas zmerjajo z nizkotnimi izrazi, denuncirajo ali pa popolnoma krivično pričajo proti nam.

BOG POŽIVI TAKŠNE NASPROTNIKE!

Bogaboječa A. D. je v polnem soglasju s svojimi "krščanskimi" načeli zadnji petek zapisala, da že "vrabci na strehi čivkajo, da je urednik (E.) komunist in kar je urednik, to je časopis, ki ga maže."

A. D., ki se kot hudič žegnane vode izmika stvarni polemiki, je gornjo opazko podalo v zvezi s pričanjem nekakega srbskega profesorja, dr. Draškoviča, begunca iz Jugoslavije, ki je E. označil za "komunističen časopis." O tem smo nekaj več povedali v članku "Dokaze želimo, gospodje . . ." Teh dokazov pa, žal, ni in ni. Pa zakaj? Iz enostavnega razloga, ker ne ta begunec-izobraženec in ne resnicoljubna A. D. teh dokazov ne morejo predložiti! Ker pa "komunistične smernice" E. ni mogoče dokazati s krutimi dejstvi pa pridejo prav tudi "vrabci na strehi," ki čivkajo, da je urednik komunist in je potemtakem tudi časopis, "ki ga maže," komunističen.

Nova kampanja A. D. proti E. ni ne prva ne zadnja. Bojevit domobranska-klerska A. D., ki nas je že večkrat, polna krščanske ljubezni za bližnjega, posvarila, da "bodo atomske bombe hreščale," in nas v ginljivem božičnem razpoloženju opletala s "pasjim bičem," je res zvesta svojim starim metodam borbe. Če ji je ta metoda v teh za njo vsekakor bridkih časih v neko posebno tolažbo, pa naj bo! Kar tako pogumno naprej!

denem delu Slovenije. Tam sva z drugimi narodno zavednimi Slovenci nadaljevala borbo proti okupatorju vse do spomladi oziroma pozne jeseni 1944, ko naju je Gestapo zaprla, držala nekaj mesecev v svojih zaporih v Ljubljani, nato pa poslala v koncentracijsko taborišče Dachau, kjer so naju Amerikanci osvobodili.

V domovino se nisva hotela vrniti zato, ker sva že tedaj vedela, da se pod Titovo Osvobodilno Fronto skriva nasilna in krvava diktatura KPJ, ki je jugoslovanske narode oropala vseh človeških pravic, jim vzela svobodo vesti, govora in vsakega političnega udejstvovanja ter proti njihovi volji napravila iz njih komunistične sužnje. Ta dejstva so bila leta 1945 zapadnemu svetu neznana. Del ameriške javnosti in z njim na žalost tudi precejšnje število ameriških Slovencev se s to resnico še danes ne more ali pa ne mara sprijazniti.

Domov nisva hotela iti, ker sva vedela, da za človeka, ki je vaju svoje mnenje odkrito povedati in hoče živeti po svoji vesti v Titovi Jugoslaviji ni mesta drugod kot v zaporu ali na pokopališču.

Domov nočeva iti, ker sva prepričana, da storiva za osvoboditev slovenskega naroda izpod komunističnega nasilja mnogo več kot svobodna človeka v svobodni Ameriki, kot pa kot tiha stanovca katerega koli pokopališča v zasluženi domovini.

Ker trdite, g. urednik, da ste vedno zagovarjali in še zagovarjate pošteno, odprto in izobrazevalno polemiko, da bi kontrolno vprašanje pojasnili, Vam pošiljava to pismo s prošnjo, da ga v naslednji številki objavite, z odličnim spoštovanjem:

Kalan Zdravko, Lipovec Vinko.
Cleveland September 22nd 1949.
(Odgovor na gornje pismo je v današnjem uvodniku. Opomba ured.)

Ali ste naročnik "Enakopravnosti"? Če ste, ali so Vaši prijatelji in znanci? "Enakopravnost" je potrebna vsaki družini zaradi važnih vesti in vedno aktualnih člankov! Širite "Enakopravnost!"

80 LETNICA AVGVSTE DANILOVE

Pred približno 40 leti je objavila neka hrvaška revija veliko sliko igralke, ki naj bi bila prav tedaj umrla, velika slovenska in srbska dramska igralka Vela Nigrinova. Pokazalo se je, da je bila slika pomotoma zamjenjana in da je objavljena slika kazala slovensko igralko Avgusto Danilo. Pomota je bila v Ljubljani hitro razkrita in pokojni Danilo je pod sliko hudomušno napisal: "Draga Gusti! Se dolgo boš živila! Ne boj se smrti!"

Tako se je tudi zgodilo. Po velikih življenjskih peripetijah, igralskih in gledaliških krizah, ki jih je morala preživeti, praznuje Avgusta Danilova Cerarjeva danes svojo 80-letnico.

Rodila se je 24. avgusta 1869 v Ljubljani. Že v otroških letih je kazala nagnjenje do igre in deklamacije. Kmalu je začela obiskovati tedanje gledališke predstave in nekajkrat je celo statirala pri nemških predstavah. Josip Stare, eden izmed vodij slovenskega gledališča, v skrbi za stalno naraščajoče potrebe po novem naraščaju, jo je nagovoril, da je začela nastopati v slovenskih predstavah. Na odru starega gledališča je v slovenski predstavi prvič nastopila v Tylovi igri s petjem "Požigalčeva hči" dne 24. januarja 1886 kot Katra, hišna pri Leskovčevi, ki jo je igrala Zvonarjeva, pod vodstvom A. Slobodina (Antona Jeločnika), tedanje režiserja slovenskega gledališča. Ob takih epizodnih vlogah, ki jih tedanja slovenska gledališka kritika komaj omenja, če pa jih omenja, omenja Gustiko Gostičeva s pohvalo, — je Gostičeva vstopila v dramatično šolo Ignacija Borštnika, takoj ko se je vrnil s svoje- ga študijskega potovanja na Dunaj. 26. januarja 1888 je Gostičeva nastopila na prvi javni skušnji slušateljev in slušateljic Borštnikove šole poleg Verovška, Danila, Perdana, Lovšina in Zore; tedanja kritika označuje njen nastop takole: Brez ugovora najboljši bil je prizor iz znane igre "Na Osojah". Gospodična Gostičeva, ki se jako lepo razvija kot igralka, ki slednji čas ulogo za ulogo izvrstno pogaja, predstavljala je večerj tudi dekle Ano s pravim razumom in naglasom, skratka jako dobro.

Stik z občinstvom in kritiko, ki ga je vzdrževala Gostičeva od svojih prvih nastopov, ji je nudil podporo in pobudo za nadaljnje delo. Ko se je 1890 poročila z Antonom Cerarjem-Danilom, je prevzela tudi njegovo igralsko ime, navezala tako svojo osebo usodo na usodo slovenskega gledališča in bila kot Avgusta Danilova dolgo vrsto let ena glavnih moči dramskega ženskega ansambla slovenskega gledališča v Ljubljani, posebno po letu 1894, ko sta odšla oba Borštnika v Zagreb. Dramatično društvo in deželni odbor sta ji omogočila trikrat večmesečni študij na Dunaju, s čimer je svoje znanje še izpopolnila. Ko je v letu 1906 z vlogo Anisje v Tolstega "Moči teme" praznovala 20 letnico svojega igralskega, je bila deležna toplega priznanja vsega gledališkega občinstva. Znano je, da jo je Ivan Cankar visoko cenil in ji je za krstno predstavo "Pohujšanje v dolini šentflorjanski" namenil vlogo županje, ki jo je tudi igrala.

V tem času je z velikim uspehom gostovala v Zagrebu, nastopila je tudi z enim največjih hrvaških igralcev Fijanom. Poudariti je bil angažma v Zagrebu, dramatik Tučić pa jo je želel angažirati v Osijek. Toda v tem so se priostrele razmere v ljubljanskem gledališču, kjer so se slovenski igralci čutili nad mero zapostavljeni za češkimi člani. Nastop Danilove za pravice slovenskega članstva je vodil do konflikta z Govekarjem,

dasi ni imel disciplinarnih posledic. Četudi navezana na Ljubljano po družini in po svojem umetniškem stremljenju, je Danilova sprejela ponudbo v letu 1907 ustanovljenega slovenskega gledališča v Trstu, kamor je odšla spomladi leta 1908 in vodila to gledališče po odhodu Verovška v Ljubljano do leta 1910 kot ravnateljica, režiserka in voditeljica dramske šole. Tedaj se je vrnila pod ugodnejšimi pogoji v Ljubljano kot igralka in predavateljica dramske šole.

Zvestoba slovenskemu gledališču je bilo vodilno geslo Avguste Danilove ves čas njenega igralskega udejstvovanja. Toda ko so se razmere v Ljubljani leta 1913 tako poslabšale, da je bil ogrožen obstoj slovenskega gledališča in je bil ves ansambl že tako rekoč razpuščen, je bila tudi Danilova prisiljena, da si poišče kruha. Izbrala si je med vsemi slovenskimi igralci najbolj avanturistično pot, odšla je 1913 v — Ameriko. Septembra 1913 se je poslovala od ljubljanskega občinstva z dramo Gerolama Rovettija "Nepošteni" in dramatik Etbin Kristan, ki je šel kmalu nato za njo v Ameriko, ji je napisal odhodnico; ta je izzvenela v ostro obsodbo poloma slovenskega gledališča, ki so ga zakrivilo tedanji politični močje.

Zaradi prve svetovne vojne zadržana v Ameriki se je Danilova šele 1920 vrnila v domovino in bila v novič angažirana v prenovljenem Narodnem gledališču v Ljubljani. Toda že 1. 1922 je odšla drugič v Ameriko, se vrnila 1926 po kratkem ponovnem angažmanju 1. junija 1928 upokojena.

V svojem igralskem udejstvovanju je zaigrala Danilova okoli 400 vlog. Med najboljšimi njenim ustvaritvami bi bilo navedeti: Elizabeta (Marija Stuart), Fedora (Sardou), Jela (Vojnovič), Hasanaginica (Ogrizović), Medea (Euripides), Sorbyjeva (Ibsen), Francesca (Giocondo), Roza Berndova, Elga, kraljica Gertruda v Hamletu, mati lady Windermere (Wilde) itd. Pri prvi uprizoritvi Gorkgega drame "Na dnu" v Ljubljani leta 1904 je igrala Vasiliso.

Ves njen igralski razvoj nam nazorno kaže vse obeležje od nastajanja slovenskega gledališča do kasnejšega vzpona. Ko je začela nastopati, je bilo naše gledališče še v povojjih. Po lastnem prizadevanju je našla pot od diletantizma do umetniškega oblikovanja dramskih likov. Njena, elementarna igra je zavrgla staro pozo in patos ter našla pot v naravno podajanje človeških usod. Če je izjavila, da se dobro počuti samo na realističnem odru, bomo razumeli, da se je v dobi med dvema vojnoma, ko je ljubljanski dramski ansambl šele iskal svoj izraz in včasih celo tratil svoje moči v raznih eksperimentih, ni mogla dobro počutiti.

Že zgodnje kritike so hvalile njen močni in prijetni organ ter lepo in razumljivo memoriranje. To ji je priznal že zgodaj Matej Hudab in jo obvezal za učiteljico tudi opernih pevcev in pevki. Svojo pedagoško nalogo je izpolnjevala v dramskih šolah v Ljubljani, Trstu in Clevelandu v Ameriki, kjer je več ko dve leti vodila dramski šolo Slovenskega dramskega društva "Ivan Cankar".

Še ene strani njenega udejstvovanja ne smemo prezreti. Morda je bila Danilova ena prvih Slovencev, ki je nastopila v filmu. Že v Ameriki je našla zveze s filmskimi ljudmi in bila nekajkrat filmanja. V domovini je skušala zainteresirati domače ljudi za film in je celo že izbrala snov za slovenski film, ki jo je našla v epski pesnitvi Antona Hribarja "Ljudevit Posavski". Toda njena prizadevanja so bila tedaj brezuspešna,

kakor tudi ni mogla pridobiti denarnih mogotcev v Ameriki za filmanje Nušičevega "Sembriga kneza". Tik pred drugo svetovno vojno so se ji odprle nove možnosti v domovini; ko je že začela s filmanjem v Zagrebu, pa je vse preprečila vojna. Tem večje je bilo njeno zadoščenje, da je mogla v prvem slovenskem filmu "Na svoji zemlji" odigrati vlogo Obrege- rice, za katero je bila nagrajena. Priča nastajanja slovenskega gledališča je tako prisostvovala tudi začetku slovenskega filma.

Malo je danes še ljubljancinov, ki jo poznajo iz prvih let njenega udejstvovanja v dežel- nem gledališču v Ljubljani. Toda iz časa po prvi svetovni vojni še v marsikom živijo njeni igralski liki, dasi morda v tistih letih ni imela dovolj možnosti, da bi pokazala svoj igralski talent v tistih vlogah, ki so ji najbolj pristajale in ki si jih je najbolj želela igrati. Kdor pa pozna njen glas in zna ceniti pravilno uporabo glasu v najrazličnejših modulacijah, jo lahko še sliši, kadar se oglasi iz ljubljanskega radia, kjer se sodeluje.

Vabilo "Svobodomiselnih Slovencev"

Cleveland, Ohio. — Vse članstvo društva "Svobodomislne Slovencev" št. 2 SDZ in vse prijatelje istega, tem potem vladno vabimo, da se udeležijo naše običajne letne veselice, ki se vrši v soboto, 1. oktobra v Slov. nar. domu na St. Clair Ave.

Ker smo "Svobodomislne" že vaše stare znanke, dasiravno smo še vedno v najlepših letih, in ste nas kot dobri prijatelji že davno pripoznali za dobre gostiteljice, bi bilo kar odveč naštevati vse naše vrline, ko pa že itak sami dobro veste, da se že v naši družbi preživeti še kakšno krasno urico; in to moramo pa poloviti kolikor se jih pač da, ker sicer bi nam bilo lahko nekoč žal.

Upamo, da se tudi v tem okoliščinah z nami in se odločite, da pridete v soboto v goste k nam. Pričakujemo tudi naše dobre prijatelje "tri mušketirje" od št. 1 in 9, ker ta prelepa vez bratske ljubezni ne sme popustiti.

Za vsestransko postrežbo je najboljšje pripravljeno in plesali bomo tudi ob zvokih Vadenlove godbe. Na veselo svidenje vabi

Odbor.

MARSHALL JE PREDSEDNIK RDEČEGA KRIŽA

WASHINGTON, 22. sept. — Predsednik Truman je danes imenoval bivšega državnega tajnika George Marshalla za predsednika Ameriškega Rdečega križa.

Zvedelo se je, da je predsednik Truman, ki smatra Marshalla za "največjega sodobnega državnika," hotel postaviti generala na ta položaj že leta 1945.

Društveni koledar

OKTOBRA

15. oktobra, sobota — Veselica društva Brooklyn št. 135 SNPJ v domu Zapadnih Slovencev, 6818 Denison Ave.

23. oktobra, nedelja — Koncert pevskega zbora "Zvon" ob 35-letnici obstanka, v Slov. nar. domu na E. 80 St

29. oktobra, sobota — Halloween party društva Comrades št. 566 SNPJ na SNPJ farmi

NOVEMBRA

6. novembra, nedelja — Jesenski koncert Glasbene Matice SND, St. Clair Ave., ob 4. popoldne

20. novembra, nedelja — Predstava dram. zbora "Naša zvečda" v Slov. društvenem domu na Reher Ave.

MIHAIL SOLOHOV

TIHI DON

ČETRTO KNJIGA

(Nadaljevanje)

— Tule so papirji, sokolič ti moj, tule vaški žig, vzemi vse, za božjo voljo, — je dejal z neprenarejeno radostjo, se križal in si mel roke. — Osmi križ si nađevam, skoraj nikoli nisem bil na oblasti, zdaj, na stara leta pa me je doletelo . . . To je vendar opravilo za vas mlade, kje pa sem že jaz! Niti ne vidim niti ne slišim dobro . . . Moliti bi moral, pa so me za predsednika imenovali . . .

Miška je bežno pregledal naredbi in odloke, ki jih je poslal trški revolucionarni odbor, in vprašal:

— Kje je sekretar?
— Kaj?
— E, vrag, sekretar kje je, vprašam?

— Sekretar? Žito seje. On, strela ga z jasnega, na teden enkrat pride sem. Včasih pride iz trga kak list, ki ga je treba prebrati, pa ga tudi s psi ne najdeš. In tako ti leži nujno pisano po več dni neprebrano. Jaz sem po več dni neprebrano, oh, kopa sem slabo pismen, oh, kopa majda! S težavo se podpisem, to premorem, da žig pritiskem.

Koševoj je dvignil obrvi in ogledoval zanikrno izbo revolucionarnega odbora, okrašena sacionarnega odbora, z muhami mo z nekim starim, z muhami pokritim lepakom.

Starac se je tako razveselil nepričakovane odrednje, da si je celo šalo privoščil: ko je izročal Koševoju v krpo zaviti žig, in dejal:

— Tole je tudi vse vaško

imetje, denarnih zneskov ni, atamanskega žezla pa pod sovjetskoblajstjo ni treba imeti. Če že hočeš, ti lahko svojo starčevsko palico predam. — In je stegnil jesenovo grčavko, zgajeno od rok, in se brezobno zasmejal.

Toda Koševoj ni bil voljan za norčije. Še enkrat si je ogledal izbo revolucionarnega odbora, klavirno v svoji zanemarjenosti, se namrščil in z vzdihom rekel:

— Naj velja, ded, da sem od tebe prevzel službo. Zdaj se spravi od tod, pes te plentaj. —

In zgovorno je pokazal z očmi na vrata.

Potem pa je sedel za mizo, široko uprl komolca, dolgo sedel sam, stiskal zobe in potiskal naprej spodnjo čeljust. Ti moj lju-bi bog, kakšen capin je bil ves ta čas, kar je ril po zemlji, ne da bi dvignil glavo in prisluhnil, kakor bi bilo treba, temu, kar se je dogajalo naokrog . . . Miška je bil na vso moč jezen nase in na vse okrog sebe, vstal je izza mize, si popravi bluzo, pogledal v prazno in rekel, ne da bi razklenil zobe:

— Golobčki, jaz vam bom že pokazal, kaj je sovjetska oblast!

Dobro je zaprl vrata, nataknil žabico na zasovo in krenil čez trg proti domu. Pri cerkvi je srečal Obnizovljevega poba, mu malomarno pokimal, odšel dalje, a se mahoma obrnil, ker ga je razsvetlila domislila, in zaklical:

— Hej, Andrijuška! Počakaj no, pojdi sem!

Plahi fantek z belimi oprvmi

in trepalnicami je molče stopil, k njemu, Miška pa mu je kakor odraslemu podal roko in pobaral:

— Kam pa si namenjen? Na ta konec? Nu, nu, potepaš se, se pravi? Po opravkih? Veš, kaj sem te hotel vprašati: ali si kaj hodil v višjo ljudsko šolo? Si? Sijajno. Na pisarno se spoznaš?

— Na kaj?

— Nu, na navadno. Ali poznaš tam razno došlo in odposlano?

— O čem govoriš, tovariš Koševoj?

— Nu, zastran papirjev, kakršne imamo. Se spoznaš na to? Nu, so došli dopisi, pa so tudi vsakovrstni drugi. — Miška je nedoločljivo zamigljaval s prsti in trdo rekel, ne da bi počakal na odgovor: — Če se ne spoznaš, se boš priučil. Jaz sem zdaj predsednik vaškega revolucionarnega odbora. Tebe pa kot pismenega fantiča imenujem za sekretarja. Pojdi v prostore revolucionarnega odbora in pazi tam na vse stvari, vse je na mizi, jaz se bom kmalu vrnil. Razumeš?

— Tovariš Koševoj!

Miška je zamahnil z roko in nepotrpeljivo rekel:

— O tem se bova potem pogovorila, pojdi, prevzemaj službo. — In počasi je z umerjenim korakom odšel po ulici.

Doma si je oblekel nove hlače, vtaknil v žep samokres, si skrbno popravi pred ogledalom čepico in rekel ženi:

— Zdaj grem nekam po

VAŠI ČEVLJI
BODO ZGLEDALI KOT NOVI, ako jih oddate v popravilo zanesljivemu čevljarju, ki vedno izvrši prvovrstno delo.

Frank Marzlikar
16131 ST. CLAIR AVE.

ZULICH INSURANCE AGENCY
Frances Zulich
18115 Neff Rd., IV 4221

Se priporočamo rojakom za naklonjenost za vsakovrstno za varovalnico.

opravkih. Če bo kdo spraševal, kje da je predsednik, reci, da bo kmalu nazaj.

Služba je predsedniku marsikaj nalagala . . . Miška je šel zložno in mastito; njegova hvoja je bila tako nenavadna, da se je nekdo izmed vaščanov ob srečanju zaustavil in smehljaše pogledal za njim. Ko ga je Prohor Zikov srečal na cesti, se je s šegavim spoštovanjem pritisnil ob plot in pobaral:

— Kaj pa ti je, Mihail? V delavnici si se v praznje oblekel in hodiš kakor pri paradi . . . Pa se menda ne greš vnovič ženiti?

— Nekaj podobnega, — je odvrnil Miška in pomenljivo stisnil ustnice.

Pri lesi Gromovlje domačije je segel v žep po mehuru, ne da bi se ustavil, ostro pogledal prostorno dvorišče, po njem razmetana gospodarska poslopja in hišna okna.

Mati Kirill Gromova je pravkar stopila iz veže. Nagnila se je nazaj in nesla škaf z na drobno narezanimi kosci krmilne buče. Miška jo je spoštljivo pozdravil in stopil pred vrata.

— Je Kirill doma, tetka?

Naznanilo!

Vsem onim rojakom, ki so kupili krompir od mene preteklo leto naznanjam, da zopet sprejemam naročila, kakor tudi od drugih. Krompir je zelo okusen in boste zadovoljni.

MRS. MARY MEDVESEK
21141 Goller Ave.
Pokličite po 4. uri—IV 3832

POPRAVILA NA FORNEZIH
EKSTRA POSEBNE CENE
ZA ČIŠČENJE FORNEZOV
FORNEZ, CEV, DIMNIK
\$4.00 do \$6.00

NATIONAL HEATING CO.
FA 6516 "Dobro znani za dobro delo" FA 6516
POSLOGA ŠIROM MESTA

NAZNANILO!

Čenjenim odjemalcem, novim in starim, naznanjamo, da bomo letos zopet imeli prvovrstno mošt. To se pravi, prešali bomo belo in črno grozdje prvovrstne kvalitete. Priglasite se takoj, da ga boste lahko pravočasno dobili in pa prvovrstnega.

V zalogi imamo tudi SODE od žganja.

Naša postrežba je točna in solidna, za to vam je porok

KOROŠEC WINERY
6629 ST. CLAIR AVE., CLEVELAND, O.
Pridite ali pokličite ENdicott 2233

Mary A. Svetek

LICENCIRANA POGREBNICA
478 E. 152 St. — KE 3177
LEPI, DOSTOJANSTVENI
POGREBI PO ZMERNIH CENAH.

Ambulantna posluga podnevi in ponoči.
Vršimo vse notarske posle.

Pogreb oskrbimo kjerkoli in po vsaki ceni.

Prišel je prav takšen, kakor je bil odšel: strgan in izstradan. Živahen je bil še vedno, po svoji stari navadi, in kapo je imel močno postrani, skoraj izzivalno. To je bila vedno njegova navada, in zdelo se je, da je imel mnogo vpliva na mlajša brata in otroke v ulici, ki so po njegovem zgledu že zdaj skušali tako nositi kapo, držati roke v žepih in malomarno poživigavati. Nekoliko bolj moški pa je postal, to je bilo očitno na prvi pogled.

Doma ga niso pričakovali kakor nobenega, ki se je odločil od doma in pokazal s tem, da si hoče sam rezati kruha. To je bilo docela v redu. Čemu tudi bi ostajal doma, kjer je bilo preveč beže. Kake pomoči od njega niso pričakovali in nikdar ni Marko spregovoril pred ženo: Ko bi mi ta Matija poslal vsaj kakšen krajcar. Zato, ker smo ga toliko

nič več skupnega, razen da je njegova hči, sicer pa gre svojo pot in sama odgovarja zase. In kakor da tudi ona ne bi hotela od njega ničesar: še za otroka mu bo plačevala.

"Saj veš," je rekel, "tako ti ga ne morem imeti. Služim komaj toliko, da živimo. Kako živimo, pa veš sama dobro: bedno. A če ona, mati, nima nič proti temu, če se bo brigala za otroka, naj le ostane. A to glej, da te oni čimprej vzame in se kje stisne . . . Saj ni važno, če se človeku sprva ne godi najbolje. Meni tudi ni šlo dobro in mi še danes ne gre . . . A v vestu, sem slišal, je življenje lažje, zlasti, ako človek ima službo. — In da te ne zapusti. Dva otroka ti bosta sani preveč . . . Saj nič ne rečem, bog ne daj, to je naposled tvoja zadeva. Jaz jiha nimam česa zapustiti, ostala bosta na tvoji

brigi. Tisto pa tudi ne bi rad, da bi ti kam odšla in bi ju prepuštila meni. Zaradi mene, naposled, bi ne bilo nič, ampak otrok je otrok, zanj je treba skrbeti in ga spraviti v življenje."

Zdelo se je, da je zažarelo v njenih očeh nekaj prijaznega ob teh njegovih besedah. In ko je to zazabil, se je obrnil stran, kakor bi bil tudi sam ginjen. Nekaj je zamahnil in ko mu je rekla: Pa zbogom, ji je dal roko, ne da bi se okrenil. Ko je odšla, je še dolgo mislil na njo.

Vrbe ob jarku so pričele rumeniti in slive za hišo so že odvrgle listje, na polju so je pričela setev, ko se je vrnil Matija. Skoraj dve leti sta se minili, kar ni bilo slišati o njem. Navadili so se, da je bila po njem praznina pri mizi in drugod, kakor so se po vsakem navadili.

— Doma, doma kar naprej, — je rekla starka in se umaknila. Miška je šel v temno vežo in v polutemi ošlatal kljuko v vratih.

Kirill mu je sam odprl duri in izbo in se odmaknil za korak. Bil je čisto obrit, nasmejan in malce okajen, ošinil je Miška s kratkim, preiskujočim pogledom in neprisljano rekel:

— Še en vojak! Naprej, Koševoj, sedi, bodi mi gost. Mi ga pa pijemo, takole po malem . . .

— Polna miza in šilce žganega. — Miška je stisnil gospodaru roko in se ozrl po gostih, sedečih za mizo.

Njegov prihod očitno ni bil o pravem času. Širokopleč kozak, ki ga Mihail ni poznal, je bil zlekujen v gornjem koncu; kratko in vprašujoče je pogledal

Kirilla in odrazil kozarec. Ko je Ahvatkin Semjon, daljni sorodnik Koršunovljih, ki je sedel na drugi strani mize, zagledal Mihaila, se je pomračil in umaknil oči.

Gospodar je povabil Miška k mizi.

— Hvala za povabilo.

— Ne, kar sedi, ne jemlji za malo, trči z nami.

Miška je sedel za mizo. Vzel je iz gospodarjevih rok kozarec žganice in pokimal.

— Na dobrodoščico tebi, Kirill Ivanovič!

— Hvala. Si ti že dolgo iz vojske?

— Dolgo. Opomogel sem si že.

(Dalje prihodnjič)

Kuhinjska peč naproday
Monogram izdelka ter v zelo dobrem stanju.

Cena zmerna.
Pokličite
EX 6718

Znižajte stroške vaše kurjave—imejte več toplote!
Naročite sedaj
CLIM-A-TROL KOMBINACIJSKA REDWOOD
ZIMSKA OKNA IN VRATA

Damo brezplačne proračune. Se priporočam.
IMAMO TUDI OKNA V OKVIRJIH IZ ALUMINIJA

JOSEPH KLEMENCIC
395 E. 165 ST., IV 7637

Pri nas radevolje
PRIPRAVIMO ZDRAVILA ZA
POŠILJKE V JUGOSLAVIJO

Mandel Drug Co.
15702 WATERLOO RD.

FORNEZI
Nove forneze na premog, olje, plin, gorko vodo ali paro vzpostavimo. Resetting stane \$15; čiščenje \$5. Premenimo stare forneze na olje ali plin.

CHESTER HEATING CO.
Govorimo slovensko
1193 Addison Rd., UT 1-0396

HIŠA NAPRODAJ
6 sob, 4 spodaj, 2 zgoraj; ena soba in kopalnica spodaj.

Vpraša se na
18710 Kildeer Ave.
osma hiša od La Salle gledališča
IV 7326

LOJZE IN JENNIE STRUKEL
NAZNANJATA, DA STA PREVZELA

GOSTILNO
od MARIO KOLENC
NA 6220 ST. CLAIR AVENUE
Prijazno vabimo vse prijatelje in znance na poset.

WORLD SERIES SPECIAL
2 for 1 value

Set plus table for price of set alone

GE DAYLIGHT TELEVISION
80% BRIGHTER
with AUTOMATIC SOUND

Simple—JUST TUNE PICTURE—SOUND IS AUTOMATIC!

Easy Budget Terms

12½" TUBE CONSOLETTTE ENSEMBLE
\$269.95
(Plus tax, installation)

Here's the latest General Electric series "G" 12½" tube Model 821. PLUS a beautiful matching mahogany table—BOTH for the price of the set alone! G-E Daylight Television, recommended by eye specialists. Automatic Sound—just tune picture, sound is right every time! Plus other great new features! Come in today!

*80% brighter than ordinary television under the same conditions.

GENERAL ELECTRIC

Ferfolia Furniture
3515 E. 93 St. VU 3-5775

N. J. Popovic, Inc.
IMA ZASTOPSTVO

Chrysler-Plymouth avtov

PRODAJA NAJNOVEJŠE 1949 IZDELKE KOT TUDI RABLJENE AVTE

V zalogi ima razne dele in potrebščine za avte ter izvršuje razna popravila po tovarniško izurjenih mehanikih.

8116 LORAIN AVE. ME 7200

NICK POPOVIC, predsednik

MIŠKO KRANJEC

OS ŽIVLJENJA

ROMAN

ZEMLJA SE PREBUJA

(Nadaljevanje)

"Kako torej," je rekla, "ali ga lahko pustim pri vas? Saj bom plačevala, kakor za onega, nič se ne bojte."

Oče je nekaj časa mislil, potlej se je ozrl po njej. Doslej je ni nikdar tako pogledal. Prej je bila zanj otrok, nekaj vsakdanjega, česar je bil vajen. Vajen je bil z mladih let in ni opazil, da je doraščala v dekle. Ni se zmenil za njene stvari, ne, če

je kdaj imela kakšno ljubezen. Zdaj je stala pred njim dozorevajoča, polna v telo, podobna njegovi ženi iz let, ko jo je bil srečal. Prav nekaj takega je imela na sebi. Prsi so ji bile polne, viseče, kakor jih je imela njegova žena, ko je rodila. Njen obraz je bil še mlad, vendar je bilo na njem že nekaj ženskega.

Ko jo je tako gledal, je splahnelo v njem tisto, zaradi česar je še trenutek prej lahko bil strog: prej je mislil, da je to njegov otrok. Zdaj pa je vedel, da je to ženska, ki z njim nima

lahko kaj spremeni in poleti je laže dobiti delo kakor pozimi. Kje pa stradam, doma ali po svetu, je tako vseeno. Ali boste kadili?" Privlekel je cigaretnico iz žepa in ponudil očetu cigarete. Oče se je ozrl po cigaretah in bi bil morda vzel, da ni bilo vse tako nenadno, namreč s tem njegovim prihodom.

"Cigaret ne kadim," je odvrnil oče in privlekel pipo. Potlej je delal dalje, ne da bi se še menil za fanta. S tem zadeva seveda še ni bila rešena.

"Ali so že začeli deliti zemljo," je vprašal Matija po presledku.

"Kakšno zemljo?" je zategnil oče.

"No, grofovsko? Saj je to že gotovo. O tem povsod govorijo in tudi časopisi pišejo o tem."

(Dalje prihodnjič)

Naznanilo in zahvala

Globoko potrti in žalostnega srca naznanjamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem tužno vest, da je kruta smrt pretrgala nit življenja ter nas je za vedno zapustil naš ljubljani, nepozabni soprog, oče in sin

1926

★

1949

STANLEY KUTCHER

Zatisnil je svoje mile oči dne 1. septembra 1949 po težki in mučni bolezni v cvetočih, mladostnih letih, star 23 let.

Pogreb se je vršil dne 5. septembra 1949 iz Svetkovih pogrebnih prostorov na E. 152 St. pod vodstvom Mary A. Svetek v cerkev sv. Vida ter od tam po slovesni sv. maši zadušnici in po opravljenih cerkvenih pogrebnih obredih na Calvary pokopališče, kjer smo ga položili v naročje materi zemlji k večnemu počitku. Kot veteran druge svetovne vojne v službi Strica Sama tu in v Nemčiji, je bil pokopan v vojaškem oddelku z vojaškimi častmi.

Blagopokojnik je bil rojen dne 18. aprila 1926 leta v Clevelandu, Ohio. Bil je član društva "Ilirska vila" št. 173 ABZ in društva "Naprej" št. 5 SNPJ.

V dolžnost si štejemo, da se iskreno zahvalimo vsem za številne krasne vence, ki ste jih položili h krsti ljubljene soproga, očeta in sina. Ta dokaz vaše ljubezni in spoštovanja do njega nam je bil v veliko uteho v teh težkih dneh. Našo globoko zahvalo naj sprejmejo sledeči: Mr. in Mrs. Joseph Metlika, Mr. in Mrs. Ludwig Metlika, Mr. in Mrs. Frank Cerkenik in družina, Caroline in Regina Kuchar, Mr. in Mrs. Bill Manolio in Patty, Mr. in Mrs. Charles Vertovšnik in družina, Mr. Martin Vertovšnik in hčere, Mr. in Mrs. Frank Zupon in hči, Mr. in Mrs. Louis Hrovat in hči, Mr. in Mrs. Joseph Rudolph in družina, Mr. in Mrs. Frank Kopina, Joe in Rose Kopina, Ann in John Stanic, Mr. in Mrs. Joseph Trebec in družina, Mr. in Mrs. Louis Sadar in sin, Mr. Steve Mayak, Mr. in Mrs. Joseph Vukusic, Mr. in Mrs. Louis Bezek, Mr. in Mrs. Nick Bohr, Mrs. Antonia Tomazic, Mr. in Mrs. T. Hren, Mr. in Mrs. R. Bradac, Zak's Ball Team, Eleanor, Wilda in Betty, Mr. in Mrs. Frank Brundula in sin, Mr. in Mrs. E. Slokar in družina, družina Jerič, Mr. in Mrs. Frank Kure in sinovi, društvo Naprej št. 5 SNPJ, Mr. in Mrs. Tony Moze ml., sodelavci pri Reliance Electric, J. W. Corey, Mr. in Mrs. John Pegan, Toledo, O.

Družina Rasperger in R. L. Lauretig, družina Novak, Mr. in Mrs. Anton Skok in družina, The "Grinerettes," Mr. in Mrs. Frank Race ml., Mr. in Mrs. Frank Race st., Mr. in Mrs. Nick Chase, Mary in Teddy Vukcevič, Canterbury Flowers (B. B. Tuthill), Kopina Boys in Karen, društvo Ilirska Vila št. 173 ABZ, Mr. in Mrs. Joseph Penko ml. ter Mr. in Mrs. Edward March in hči, Mr. in Mrs. John Hrvatin in družina, Euclid Tavern in prijatelji, Mr. in Mrs. Charles Bratuš, Mr. in Mrs. Frank Bratus ter Mr. in Mrs. Joseph Bratuš, Mr. in Mrs. Frank Klun, Mrs. Fred McEwen in John, 23rd Ward Democratic Club, Mr. in Mrs. Frank Gerchar, Mr. in Mrs. Jack Subel in družina, Louis in Molly Moze in družina, Mr. in Mrs. Sam Zivkovič in sinovi, Mr. in Mrs. Frank Jagodnik ml., Tony in Justine Skok, Justine Pekol, Alice Epperson, Mr. in Mrs. Anton Marolt in sin Herman, Mrs. Caroline Moze in sinovi, ter sosedom za skupni venec: Mr. in Mrs. G. Moles, Mr. S. Thompson, Mr. in Mrs. G. Foplano, Mr. in Mrs. J. Javours, Mr. in Mrs. F. Allanhaw, Mr. in Mrs. Berger, Mr. in Mrs. C. A. Scheerr, Mary Yerman, Mr. in Mrs. Al Hribar, Mr. in Mrs. Milles, Mr. in Mrs. Frank Yerman, Mr. in Mrs. Mervar, Mr. in Mrs. Podnar, Mrs. Stepič, Mr. in Mrs. Burghardt, Mr. in Mrs. D. Walters, Mr. in Mrs. Shimrock, Mary Sporič, Mr. in Mrs. Kure, Mollie Zgonc, Mrs. E. Walters, Mr. in Mrs. F. Slaypah, Mr. in Mrs. J. Russ, Mr. in Mrs. Matt Delac, Mary Vodičar, Mrs. J. Holzhausen, Mr. in Mrs. Chas. Krivec, Mr. in Mrs. E. Hartman, Mr. in Mrs. L. Stark, Mr. in Mrs. Opara, Mr. in Mrs. J. Omerza, Mr. in Mrs. C. Ball, Mr. Charles Ball, Mrs. M. Draganič in družina, Mr. P. Gommel, Mrs. Betty

Reinwald, Mr. in Mrs. C. Foerste, Mr. in Mrs. J. Cieszko, Mr. in Mrs. John DeLaat, Lois in Don DeLaat ter teta, Mr. in Mrs. Anthony Drenik, Mrs. Barbara Vukusic, Mr. in Mrs. Victor Yerick, Mr. in Mrs. John Schultz, družina Subel, Mr. in Mrs. Vidic, Mr. in Mrs. Petritis, Mr. in Mrs. Marolt, Caroline in James Macerol, Mr. in Mrs. J. Joniec, Mr. in Mrs. L. Cerny, Mr. in Mrs. Hartman, Mr. in Mrs. A. Strnisa, Mr. in Mrs. Pasternak, Mr. in Mrs. C. Hlabse, Mr. in Mrs. Buehner, Mrs. Petrič, Mrs. Catherine Budic, Mr. in Mrs. A. Skoda, Mr. Wolf, Mr. in Mrs. Abraham ter Mr. in Mrs. J. Vukusic.

Dalje srčna hvala vsem prijateljem, ki so dali prispevke za sv. maše, ki se bodo brale za dušo pokojnika, in onim, ki so darovali za malo hčerko Karen. Zahvala velja sledečim: Mrs. Jennie Barbish, Mr. in Mrs. Koporc, Mr. in Mrs. Louis Svete, sosedom, sosedom in prijateljem, Mr. in Mrs. Leo Mismas, Mr. in Mrs. Mežnaršič, Mr. in Mrs. Louis Hrovat in hčeri, Mr. in Mrs. Joseph Rudolph in družini, družini Brundula, Model Food Market, Joe in Ana Sribar, družina Valenčič, Louis Vertošnik in družina, Mr. in Mrs. Steve Zaleski, Mr. Joe Vertocnik, Mr. in Mrs. Louis Novak, Mrs. Rudolph Brundula, Mr. in Mrs. Anthony Csizr, Mr. in Mrs. C. Smerdel, Mr. in Mrs. Tony Papes, Mrs. Frances Petric, Mr. in Mrs. Picely, Mr. Louis Jerkich, Mary Spitzig in Bill, družini Vrabec, Mr. in Mrs. Eddie Kenik, Mr. in Mrs. J. Gogala, Mr. in Mrs. Opara, Mr. in Mrs. Rudy Weeker, Mr. in Mrs. R. Whalen, Mr. in Mrs. A. Hovevar, Mr. E. Zabukovec, Mr. in Mrs. J. Stimec, Mr. Fred Terdan, Mr. in Mrs. Frank Zupon, Joseph Doles, Zora Petruska, Pauline Kenda, Al Strukel, Mr. in Mrs. C. Stiess, Isabelle Sundry in Lucille Whitcheitt, Mr. Jack Subel, ml., Mr. in Mrs. Fred Blatnik, Justine Pekol, Mr. in Mrs. Andy Blatnik, Mrs. Mary Moze, Mr. in Mrs. Al Arko, Frances in Frank Kurnik, Mr. Rudy Ogrin, Mr. Ludwig Race, družina Strumbly, Mr. in Mrs. Anthony J. Erjavec, Christine Pozun, Mrs. Rose Juratovac, Mr. in Mrs. L. Grajzar, Mr. in Mrs. E. Zivkovich, družini Barbara Vukusic, Mr. in Mrs. Henry Prijatelj, Mr. in Mrs. Joe Modic, Mr. Tony Starc, Marija Sinkovič, Mr. in Mrs. Fred J. Race, ter Mr. in Mrs. Kure in sinovi.

Hvala vsem, ki so darovali za uboge in trpeče v stari domovini, mesto vencev in sicer: Mr. in Mrs. John Kapel ter Mr. in Mrs. Andrew Cajhen.

Iskrena zahvala naj bo izrečena vsem, ki so dali svoje avtomobile brezplačno v poslugi za spremstvo pri pogrebu in sicer: Mr. in Mrs. Joe Metlika, Mr. Rudolph Brundula, Mr. Cyril Rovansk, Mr. Louie Sadar, Mr. in Mrs. Louie Hrovat, Mr. Louie Moze, Mr. Richard Lauretig, Mr. in Mrs. Joe Trebec, Mr. in Mrs. Wm. Manolio, Mr. in Mrs. Nick Bohr, Mr. in Mrs. Frank Kure, Mr. in Mrs. Joe Bratush, Mr. Frank Zagar, Mr. in Mrs. Chuck Bratush, Mr. in Mrs. Albert Pomplas, Mr. in Mrs. Frank Race st., Mr. Fred Terdan, Mr. in Mrs. Joe Vukusic, Mr. in Mrs. Rudolph Welker, Mrs. Mary Spitzig, Mr. in Mrs.

Louis Novak, Mr. Joe Picely, Mr. Ludwig Metlika, Mr. Joseph Droblich in Mr. Eddie Habat, Mr. in Mrs. Frank Kopina, Mr. in Mrs. John Pencica, Mr. Frank Koun, Mr. in Mrs. Fred Blatnik ter Mr. in Mrs. Joe Kopina.

Hvala vsem, ki so prišli kropiti in se posloviti od Stanleya, ko je ležal na mrtvaškemu odru, ter vsem onim, ki so ga sprejmili na njegovi zadnji zemeljski poti na pokopališče.

Srčna hvala vsem, ki so ga obiskovali v času bolezni in ga tolažili.

Našo zahvalo naj sprejmejo vojaki-tovariši, ki so nosili krsto, ter za izkazane zadnje časti.

Hvala Mary A. Svetek za odlično voden pogreb in najboljšo vsestransko poslugi. Isto naj sprejmejo našo zahvalo čst. g. g. duhovniki za opravljeno zadušnico in cerkvene obrede.

Ako se je izpustilo ime katerega, ki je na ta ali oni način prispeval ali pomagal, prosimo naj nam blagohotno oprostijo in naj sprejme od nas izraz globoke hvaležnosti.

Konec poa! Ali je to mogoče? Bil si vendar mlad, v cvetu mladosti. Bil si v vojni in vrnil si se iz onstran oceana živ in zdrav, a tu Te je čakala kruta bolezen in končala Tvoje mlado življenje.

Pustiti si moral svojo mlado življenjsko družico, svojo ljubljeno soprogo in svojo malo hčerko, ki ne bo nikoli poznala svojega očeta.

Zapustil si svojo žalostno mater, ki plaka za edinim svojim otrokom, edinim bitjem, ki ga je imela. Odšel si za očetom svojim, ki je umrl pred tremi leti.

Zaman se solzijo naše oči in trepetajo v bolesti naša srca, ker

Smrt je trda, brez srca
kar vzame, več nazaj ne da.

Sedaj počivaš v temnem, hladnem grobu in čakaš, da pride dan Vstajenja. Tvoja duša pa je odšla k večnemu Bogu po plačilo za vse, kar si dobrega storil v življenju. Mi se Te bomo vedno spominjali z ljubeznijo v naših srcih do konca naših dni.

Spavaj mirno, ljubljani soprog in oče!

Snivaj sladko, večno nezdravno spanje, sin moj!

Žalujoci ostali:

ANN, soproga
KAREN ANN, hčerka
ANN, mati